

Sygn. akt V CZ 20/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa V. S.P.A. w C. (Włochy)
przeciwko "S." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
o stwierdzenie nieważności ewentualnie o uchylenie uchwał zgromadzenia
wspólników,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 lipca 2019 r.,
zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 stycznia 2019 r., sygn. akt V AGa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do dalszego rozpoznania
i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Powódka V. S.P.A (Republika Włoska) wniosła o stwierdzenie nieważności uchwał nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością S., nieważnych z powodu sprzeczności z przepisami prawa i dobrymi obyczajami, naruszających interes spółki oraz zmierzających do pokrzywdzenia powódki.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo, a w wyniku apelacji strony powodowej, obejmującej m.in. zarzut nieważności postępowania wskutek pozbawienia możliwości obrony jej praw, Sąd Apelacyjny w (...) - wyrokiem z dnia 15 stycznia 2019 r. - uchylił zaskarżony wyrok, zniósł

postępowanie w części i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd drugiej instancji stwierdził, że podczas przygotowania odezwy o przesłuchanie świadków - obywateli Republiki Włoskiej - przez sądy włoskie, a w wyniku tego także podczas samego przesłuchania doszło do naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 1131 § 3 k.p.c. w związku z przepisami rozporządzenia Rady nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami Państw Członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych (Dz.U. UE L 2001.174.1). Naruszenie to uniemożliwiło stronie powodowej uczestnictwo w prowadzeniu dopuszczonych dowodów, co począwszy od dnia 18 kwietnia 2017 r. spowodowało nieważność postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony jej praw. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skoro wadliwość ta nie została usunięta na rozprawie poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku, to - zważywszy na jej charakter - powstała „sytuacja, w której Sąd Okręgowy nie powinien przystępować do ostatecznego, merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy”.

W zażaleniu strona pozwana zarzuciła naruszenie art. 397 pkt 5 k.p.c., gdyż - jej zdaniem - nie ma podstaw do przyjęcia, że postępowanie przed Sądem pierwszej instancji było nieważne. Zarzuciła także naruszenie art. 1131 § 3 k.p.c. w związku z art. 11 ust. 1, 2 i 4 przytoczonego rozporządzenia Rady oraz art. 386 § 2 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego już pod rządami kodeksu postępowania cywilnego z 1930 r. wyrażony został pogląd - ugruntowany i rozwinięty po wejściu w życie kodeksu postępowania cywilnego z 1964 r. - że przyczyną nieważności postępowania wynikającej z pozbawienia strony możliwości obrony swych praw (art. 409 pkt 7 k.p.c. z 1930 r. według tekstu jednolitego z 1932 r. oraz art. 379 pkt 5 k.p.c.) nie mogą być uchybienia procesowe sądu z zakresu postępowania dowodowego, w szczególności polegające na pominięciu zgłaszanych wniosków dowodowych lub na przeprowadzeniu dowodów w sposób wadliwy (np. orzeczenia z dnia 16 października 1935 r., C.II. 971/35, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1936, nr 4, s. 840, i z dnia 2 października 1936 r., C.II. 608/36, „Przegląd Sądowy” 1937, poz. 102, wyroki z dnia 17 stycznia 2002 r., I CK 166/02, nie publ., i z dnia 17 października 2003 r., IV CK 76/02, nie publ., oraz

postanowienia z dnia 9 stycznia 2001 r., II CKN 1211/00, nie publ., i z dnia 13 stycznia 2016 r., V CZ 82/15, nie publ.). To stanowisko jest szczególnie uzasadnione w systemie apelacyjno-kasacyjnym, który pozwala na poszerzanie lub powtarzanie postępowania dowodowego, co umożliwia sądowi drugiej instancji jego sanację oraz eliminację ewentualnych błędów popełnionych przez sąd pierwszej instancji.

Przebieg postępowania w sprawie pokazuje, że możliwość obrony swych praw przez strony została zachowana; strony uczestniczyły w rozprawie bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku i mogły zgłaszać wszystkie twierdzenia, uwagi i zastrzeżenia, co zresztą czyniły. Inny kwestią jest natomiast ocena ewentualnych uchybień sądu i ich wpływ na wynik sprawy; należy ona do sądu drugiej instancji, który - jak wspomniano - może usunąć dostrzeżone nieprawidłowości.

W tym stanie rzeczy, zostawiając na uboczu nieoczywistą w świetle art. 1131 § 3 k.p.c. ocenę prawidłowości przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy dowodu z przesłuchania świadków w drodze pomocy prawnej, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok jako nieuzasadniony (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).